

Tamale, 15 september 2011

Beste mensen,

Eind april 2011 ben ik in Tamale (Noord Ghana) aangekomen, om daar als docent op het trainingscentrum van de Presbyterian Church of Ghana te gaan werken. Samen met mijn vrouw Mary woon ik op het terrein van trainingscentrum. In deze brief breng ik jullie graag op de hoogte van ons leven en het werk op het trainingscentrum.

Na een aantal maanden kunnen we zeggen dat we redelijk gewend zijn aan ons nieuwe leven op het trainingscentrum. Bij aankomst kregen we ons nieuwe huis toegewezen. Het huis waar Aad en Dineke van der Maas een jaar geleden uit vertrokken waren. Inmiddels was alles bedekt met een harnekkige Ghanese stoflaag van een jaar dik. Ook moesten er enkele klusjes gedaan worden. Na twee weken boenen en klussen, kwam mijn verhuiscontainer uit Nederland aan, en konden we in het nieuwe huis trekken. Inmiddels wonen we hier prettig en hebben we gezelschap van twee honden die ons huis goed bewaken.

Ons huis op het trainingscentrum

Sinds begin augustus zijn we hier bovendien niet meer met zijn tweeën, maar met zijn drieën. We zorgen voor Samatha, een meisje van drie jaar oud. Mary leerde Samatha en haar moeder Amina twee jaar geleden kennen, toen ze hen tegenkwam in een huis in aanbouw. Hier woonden zij op de modderige vloer van een ruimte die een toilet moest worden. Amina was zwanger en Samatha was zwaar ondervoed. Mary besloot de twee regelmatig eten te brengen en Samatha mee te nemen naar een kliniek. Amina bleek geestelijk niet helemaal in orde te zijn en had geen middelen om voor Samatha te zorgen. Inmiddels is Amina bevallen van nog een dochter, maar zijn de omstandigheden waarin ze leeft er alleen maar slechter op geworden. We hebben besloten Samatha in huis te nemen, zodat ze genoeg te eten heeft en binnenkort naar school kan gaan. Elke week gaan we bij Amina op bezoek. Samatha heeft het erg naar haar zin en wordt steeds gezonder en opener. Wij genieten erg van haar gezelschap.

Samatha

Werken op het trainingscentrum

Ik kwam op het trainingscentrum aan in een rustige periode. Het regenseizoen was net begonnen en de meeste cursisten gebruiken die periode om op het land te werken. De agenda van het trainingscentrum wordt dan ook grotendeels bepaald door de seizoenen. De cursussen vinden plaats als er geen werk op het land is. Toch waren er een aantal cursussen waar ik aan heb kunnen meewerken. Zo was er bijvoorbeeld een jongerenprogramma over leiderschap en een training over interreligieuze dialoog en evangelisatie. Daarnaast werden er een aantal trainingen georganiseerd

voor caretakers (lokale gemeenteleiders), de voornaamste doelgroep van het centrum. Zo ben ik twee maal met de directeur naar Bolgatanga geweest, een plaats twee uur ten noorden van Tamale, bij de grens met Burkina Faso. Hier worden caretakers van gemeenten uit dorpen in de omgeving van Bolgatanga getraind in verschillende periodes van 1 week. Het lijkt er op dat het een succes is om de caretakers in hun eigen omgeving op te zoeken. Het is lastig voor de caretakers om hun familie en werk achter te laten om naar Tamale te komen. Bovendien zijn de reis- en verblijfskosten voor de cursisten een stuk lager als de cursus op locatie gehouden wordt. Een ander voordeel is dat op deze manier de cursisten

Een aantal cursisten

grotendeels uit een zelfde culturele en etnische omgeving komen. Dit zorgt ervoor dat de training zich heel specifiek kan richten op de lokale context. Bij veel van de vakken, of dit nu Communicatievaardigheden of Liturgie is, komen vragen over het omgaan met de lokale cultuur en religie bovendrijven. Hoe kunnen we als christenen relevant zijn in deze culturele en religieuze setting? Wat kunnen we als christenen wel en niet doen? Hoe gaan we om met tegenwerking vanuit andere religies? Wat is onze reactie op magie?

Naast deelname aan de cursussen heb ik het computerlokaal weer in ere hersteld en zijn we als staf bezig met een evaluatie en het maken van nieuwe plannen. Zo houden we volgende week een aantal workshops om met verschillende betrokkenen van binnen en buiten het centrum na te denken over de toekomst van het centrum.

Mary heeft na haar opleiding een jaar 'national service' gedaan in het ziekenhuis in Tamale. Iedereen die zijn opleiding afrondt, is verplicht een jaar onbetaald voor de overheid te werken. Inmiddels heeft ze gesolliciteerd voor een vast contract bij hetzelfde ziekenhuis. Naast haar werk in het ziekenhuis is ze als vrijwilliger actief betrokken bij een stichting die zich inzet voor preventie van hepatitis B en de begeleiding en counselling van hepatitis B-patienten. In Ghana is meer dan 10% van de bevolking besmet met Hepatitis B, hoewel er slechts minimale aandacht voor is. Voor de stichting gaat ze regelmatig op pad om voorlichting te geven in de dorpen en via de lokale radiostations.

De gemeente in Nyarizee

Sinds juni zijn wij als onderdeel van mijn werk verbonden aan de presbyteriaanse gemeente in Nyarizee, een van de dorpen buiten Tamale. Nyarizee is een klein dorp dat volledig bestaat uit ronde hutjes die in groepjes (compounds) bij elkaar staan. Elke compound wordt bewoond door een familie. De meeste families in Nyarizee leven van kleinschalige landbouw. De meerderheid van de dorpelingen is moslim, traditioneel religieus of een mengeling van beiden. Ook staat er een klein kerkgebouwtje. Hierin huist de christelijke gemeente van het dorp, die in de jaren '70 door de nederlandse uitgezonden medewerker Atze van den Broek gesticht is. De gemeente bestaat uit ongeveer 80 personen, voornamelijk vrouwen en kinderen. Daarnaast zijn er een aantal mannen die de ouderlingen van de gemeente zijn. Ook is er een groep van zo'n 20 jongeren die voor het grootste deel in de stad Tamale wonen en werken. Op zondag komen zij terug naar Nyarizee om hun familie te bezoeken en de kerkdienst bij te wonen. De gemeente staat in de omgeving bekend om haar goede koor en ik hoop jullie binnenkort hun muziek te kunnen laten beluisteren. Wij bezoeken Nyarizee op zondag en tijdens andere bijeenkomsten. Tweemaal per maand ga ik voor in de gemeente. Inmiddels zijn we onderdeel geworden van de gemeente en hebben we goed contact met de caretaker en een aantal ouderlingen. Deze maand heeft de gemeente via intercultureel bijbellezen contact gelegd met gemeenten in de classis Zierikzee. Nyarizee ziet er naar uit om dit contact voort te zetten.

Huwelijksfeest

Het weekend van 13 en 14 augustus was een weekend lang feest, waarin de kerkelijke inzegening van ons huwelijk centraal stond. In 2009 hebben wij ons traditionele huwelijk gevierd in het dorp waar Mary vandaan komt. De belangrijkste elementen hiervan waren de overhandiging van de bruidschat en de instemming van Mary's vader met ons huwelijk. Begin dit jaar hebben wij in Nederland ons burgerlijk huwelijk gesloten. Bij beide gebeurtenissen was steeds slechts een van

onze beide families aanwezig. In augustus was het zover dat beide families samen konden komen om feest te vieren. Uit Nederland waren mijn ouders en zussen en een flink aantal ooms, tantes, neven, nichten en vrienden overgekomen. Mijn opa en oma konden vanwege gezondheidsredenen helaas niet komen, maar leefden op afstand met ons mee. In totaal waren er maar liefst 27 blanke gasten op de bruiloft. Het was een hele organisatie om deze grote groep Nederlanders een aantal weken te gast te hebben en te begeleiden. Ook Mary's familie was in grote getalen aanwezig. Mary's vader was overgekomen uit zijn dorp, waar hij de traditioneel religieus leider is. Ook zijn jongere broer, de imam van het dorp was meegekomen. Samen bezochten ze voor het eerst van hun leven een kerkdienst.

De kerkdienst op zaterdag vond plaats in de katholieke kerk van Bole, de plaats en de kerk waar Mary en ik elkaar ontmoet hebben. De dienst werd geleid door Paul Kasu, een van de priesters bij wie ik destijds in huis woonde, en stond in het teken van eenheid. We vieren de eenheid die ons tweeen samenbindt. We vieren het samenkomen van onze beide families die zo sterk van elkaar verschillen, maar op dit feest samen kunnen bidden, eten, zingen en feestvieren. We vieren dit in de kerk, samen met veel van Mary's familieleden die moslim zijn of de lokale traditionele religie aanhangen. Bovendien ontmoeten we elkaar als christenen van verschillende kerkelijke achtergronden om samen God te danken en zijn zegen te vragen. Naast 'father' Paul, kon Peter Ziame, de directeur van het trainingscentrum, een rol spelen namens de Presbyteriaanse Kerk. Een gezamenlijke dienst met katholieken en protestanten is in Ghana niet gewoon. In de voorbereiding merkten we dan ook dat niet iedereen hier zijn medewerking aan wilde verlenen. Het kostte moeite om toestemming te krijgen voor een aantal van onze wensen. Uiteindelijk heeft 'father' Paul samen met Peter Ziame een dienst geleid die de boodschap van eenheid in alle aspecten uitstraalde.

Peter Ziame en Paul Kasu spreken beiden een zegen uit

Na de dienst was er eten en drinken voor alle 500 gasten. Na een onderbreking door een hevige regenbui gingen we op in 'Zongo', een van de lokale feestdansen, waarbij iedereen de kring in kan stappen om mee te doen.

De volgende dag was het zondag. De ochtenddienst na een bruiloft wordt gezien als dankdienst voor de bruiloft en

hoort bij het feest. Tijdens de dienst gaven Mary en haar getuige, Josephine het startsein voor het dansen, door zelf op te staan en voor in de kerk te dansen op de lokale drummuziek. De andere vrouwen hadden hier kennelijk op gewacht en volgden massaal

Zondagavond hadden we een feest met een kleiner gezelschap; onze beide families en vrienden. Na de maaltijd en 'Bawa', een andere lokale dans, was er ruimte voor 'stukjes' en speeches. Dit was natuurlijk waar de nederlandse gasten op hadden gewacht en er werd ruimschoots gebruik van gemaakt. Onze ghanese familie en vrienden begrepen dit gedeelte niet helemaal en zelfs met vertaling kon deze cultuurkloof maar moeilijk overbrugd worden.

Bezoek

Na het huwelijksfeest hadden we helaas geen tijd om uit te rusten van het feest en de drukke voorbereidingsperiode die eraan vooraf gegaan was. De General Assembly (generale synodevergadering) van de Presbyterian Church of Ghana stond namelijk voor de deur. Wij waren uitgenodigd om ons tijdens het programma voor te stellen. De Assembly vond plaats in het trainingscentrum in Abetifi, waar Albert en Dineke Ferwerda tot voor kort vanuit Kerk in Actie werkten, en duurde maar liefst een week.

Tijdens het programma werd de nieuwe 'moderator' van de kerk ingezegend. Tijdens de inzegeningdienst was president John Atta Mills een van de gasten. We zien dat de kerk in het zuiden zowel financieel als in aantallen een stuk sterker is dan die in het noorden. In de verslagen die tijdens de vergaderingen gepresenteerd werden, lezen we dat slechts 4% van de leden in de noordelijke helft van het land woont. Ook is er een duidelijk verschil tussen de grote kerkgebouwen in het zuiden en de kleine kappelletjes en bomen die de samenkomstplaatsen van de gemeenten in het noorden vormen.

De president spreekt de kerk toe

Met Arjan Plaisier in fort Elmina

Naast de president waren er ook een aantal buitenlandse gasten aanwezig op de General Assembly. Een van deze gasten was Arjan Plaisier, de scriba van de PKN, die vergezeld werd door Cokkie van 't Leven van Kerk in Actie. Na een aantal dagen van de synode te hebben bijgewoond bezoeken wij samen met hen Elmina. De plaats waar een groot slavenfort iets van de gemeenschappelijke geschiedenis van Nederland en Ghana laat zien. Binnen in het fort zien we de kerkers waarin de slaven

gevangen werden gehouden. Een derde overleefde deze gevangenschap niet. In een ruimte direct boven de kerkers wijst een inscriptie van een psalm in het nederlands op het vroegere gebruik van deze ruimte als Nederlands Hervormde Kerk. Met de indrukken uit Elmina nog vers in het geheugen nemen we Arjan Plaisier de volgende dag mee op de lange reis naar het noorden.

In Tamale aangekomen hebben we meer tijd om kennis te maken en in gesprek te raken. We bezoeken het trainingscentrum, verschillende mensen uit de noordelijke kerk en een imam die zich bezig houdt met moslim-christenrelaties. Op zaterdagavond bezoekt Arjan Plaisier onze gemeente in Nyarizee. Het is een hoogtepunt voor zowel de scriba als de gemeente.

Communicatie

Alle zendingswerkers van Kerk in Actie zijn sinds kort helemaal overgestapt van de traditionele rondzendbrief naar de weblog op de website van Kerk in Actie. Ook ik probeer regelmatig berichten te schrijven op de website. Ik merk dat we allemaal moeten wennen aan deze vorm. Ikzelf kan vooralsnog informatie over ons persoonlijke leven niet kwijt in de weblogberichten. Om deze reden heb ik besloten dit toch in de vorm van een brief te doen. Ik hoop de komende tijd mijn weg te vinden met de weblogberichten en eventuele brieven. Naast deze twee media ben ik bereikbaar op Facebook (www.facebook.com → Jasper Maas, Tamale). Hierop kunnen eenvoudig korte berichten geplaatst worden en dit maakt persoonlijk contact gemakkelijk. Ook plaats ik hier op zo nu en dan foto's. Dit laatste geldt ook voor de webpagina <http://jaspermaas.blogspot.com>

Het blijft problematisch om een goede internetverbinding te krijgen op het trainingscentrum. Ik hoop dat we hier binnenkort iets aan kunnen doen. Vooralsnog ben ik voor internet afhankelijk van een internetcafe in de stad.

Bedankt voor het lezen van deze brief. Wij wensen jullie allemaal veel zegen en alle goeds. Een volgende keer hoop ik in een brief of bericht in te zoomen op andere aspecten uit ons leven en werk. Wij horen graag ook van jullie.

Een hartelijke groet,

Mary & Jasper (& Samatha)

Jasper Maas en Mary Jarga
c/o Presbyterian Lay Training Centre
P.O. Box 270
Tamale
Ghana

jasper_maas_ghana@yahoo.com

**Kerk
in Actie**